

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Оцінка інформації «4х4»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Одеса – 2024

УДК: 351.74:004.056.5(072)(477)

A94

Погоджено на засіданні науково-дослідної лабораторії з актуальних питань кримінального аналізу навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ.
(Протокол № 12 від 13 грудня 2024 р.)

Схвалено та рекомендовано до друку
Вченою радою
Одеського державного університету внутрішніх справ.
(Протокол № 6 від 23 грудня 2024 р.)

Авторський колектив:

Д.С. Афонін кандидат юридичних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії з актуальних питань кримінального аналізу Навчально-науковий інституту підготовки фахівців кримінальної поліції НПУ Одеського державного університету внутрішніх справ;

Д.В. Лісніченко кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ;

Рецензенти:

Г.В. Форос – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального аналізу та інформаційних технологій Одеського державного університету внутрішніх справ;

В.Ю. Калугін кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального аналізу та інформаційних технологій Одеського державного університету внутрішніх справ.

A94 **Оцінка інформації «4x4»** : методичні рекомендації / Д.С. Афонін, Д.В. Лісніченко, Одеса, ОДУВС, 2024. 27 с.

Методичні рекомендації присвячені аналізу та оцінці достовірності інформації у процесі роботи аналітика злочинності. У методичних рекомендаціях детально розглянуто алгоритм оцінки інформації за системою «4x4», яка передбачає визначення надійності джерела та достовірності змісту інформації.

Рекомендації спрямовані на підвищення професійних навичок фахівців у сфері кримінального аналізу, оперативно-розшукової діяльності та аналітичної роботи, що дозволяє більш обґрунтовано приймати рішення на основі якісно перевіреної інформації.

Документ буде корисним для аналітиків, слідчих, правоохоронних органів та інших фахівців, які працюють із великими обсягами даних та потребують системного підходу до оцінки достовірності інформації.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Сутність, мета та суб'єкти методики оцінки інформації «4х4»	5
2. Поняття та види об'єктів оцінки достовірності інформації	8
3. Критерії оцінювання достовірності інформації	10
4. Порядок та методичні засади проведення оцінки достовірності інформації	14
5. Додаток 1. Звіт щодо оцінки достовірності інформації методом 4х4	19
6. Пам'ятка щодо оцінки достовірності інформації	20
Список використаної літератури	24

ВСТУП

Сучасні виклики у сфері боротьби зі злочинністю вимагають від правоохоронних органів ефективних інструментів для обробки, оцінки та використання інформації. Впровадження моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою (Intelligence Led Policing, ILP), передбачає системний підхід до збору, аналізу та використання даних з метою прийняття обґрунтованих рішень у процесі запобігання та протидії злочинності. Одним із ключових елементів такого підходу є достовірна інформація, яка формується на основі перевірених джерел і змісту.

Методичні рекомендації «Оцінка інформації «4x4» розроблені для надання практичного алгоритму оцінки надійності джерела та достовірності змісту інформації. Метод «4x4» є дієвим інструментом, який дозволяє структурувати процес оцінки та забезпечити ефективне використання інформації в кримінальному аналізі.

Особливу увагу приділено організації роботи аналітиків підрозділів Національної поліції України, що здійснюють кримінальний аналіз. Запропоновані підходи допоможуть фахівцям оперативно-розшукових та аналітичних підрозділів правильно оцінити отримані дані, відокремити достовірну інформацію від ненадійної, а також підвищити рівень обґрунтованості рішень у сфері боротьби зі злочинністю.

Ці рекомендації сприятимуть підвищенню якості інформаційно-аналітичної роботи, що, у свою чергу, покращить стратегічне та тактичне планування у діяльності правоохоронних органів, зміцнить довіру до поліції та забезпечить ефективне використання ресурсів для протидії злочинності на основі аналітичного підходу.

Методичні рекомендації будуть корисними у роботі оперативних працівників, викладачів навчальних закладів, що готують фахівців за напрямком «системний аналіз», а також у навчанні – курсантам, студентам та слухачам юридичних спеціальностей.

1. Сутність, мета та суб'єкти методики оцінки інформації «4x4»

Організація проведення оцінки достовірності інформації у підрозділах Національної поліції України у сфері боротьби зі злочинністю з урахуванням впровадження моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою (Intelligence Led Policing) є важливою частиною інформаційно-аналітичної діяльності у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Розглянемо основні терміни, які в подальшому будуть використовуватися:

аналіз інформації – процес обробки інформації, який базується на логічному та креативному мисленні, спрямований на одержання якісно нової інформації у вигляді гіпотез, висновків, припущень, ситуативних картин тощо;

аналітична діяльність – це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання та використання нових знань, що здійснюється із застосуванням наукових методів на основі процесу судження від конкретного до загального;

джерела інформації – матеріальні об'єкти (люди, документи, бази даних та інші носії інформації), що зберігають відомості з питань, віднесених до компетенції Національної поліції України, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи з цих питань;

достовірність інформації – властивість інформації, яка визначає ступінь об'єктивного, точного відображення подій, фактів, що мали місце;

інформаційні дані – факти або відомості, подані у формалізованому вигляді (наприклад, електронний або друкований документ), що забезпечує можливість їх зберігання, обробки та передачі;

інформація – документовані, публічно оголошені або доступні обмеженому колу осіб відомості про події, явища та об'єкти, що становлять інтерес для організації заходів і прийняття рішень з питань, віднесених до компетенції Національної поліції України;

код оцінки достовірності інформації –

система умовних знаків (символів, позначень) для передачі, обробки та зберігання різноманітної інформації;

кримінальний аналіз – це специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, яка полягає в ідентифікації та якомога більш точному визначенні внутрішніх зв'язків між інформаціями (відомостями, даними), що стосуються кримінальних правопорушень, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки, а також розроблення тактичних та стратегічних заходів із протидії правопорушенням;

кримінальний аналітик – це особа, яку призначено на посаду підрозділу кримінального аналізу Національної поліції України та має відповідну форму допуску та доступ до джерел інформації, що міститься у базах (банках) даних Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та інших органів державної влади, у т.ч. установ, підприємств та організацій усіх форм власності, здійснює збір, оцінку, обробку даних з інформаційних ресурсів та має відповідну спеціалізовану підготовку;

метод – систематизована сукупність кроків, які потрібно здійснити, щоб виконати певну задачу чи досягти певної мети;

надійність джерела інформації – здатність джерела об'єктивно відтворити обставини, які стали йому відомі (відносно особи) або в ньому (з його допомогою) відобразилися (відносно речових джерел).

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених чинним законодавством України в сфері діяльності Національної поліції України.

Мета проведення оцінки достовірності інформації: досягнення єдиного розуміння та тлумачення інформації компетентними посадовими особами всіх структурних підрозділів Національної поліції України.

Відповідно до мети проведення оцінки достовірності інформації вирішуються наступні завдання:

- застосувати уповноваженими особами підрозділів Національної поліції України уніфікованої методології та ідентичних критеріїв для оцінки достовірності інформації;

- привести форми надання інформації та підвищити рівень достовірності інформації підрозділами Національної поліції України у відповідність до норм, що застосовуються правоохоронними органами країн – членів Європолу, Інтерполу;

- підвищити ефективність обміну інформацією підрозділами Національної поліції України з іншими правоохоронними органами, які застосовують метод оцінки достовірності інформації;

- визначити достовірність інформації та подальшу її цінність, актуальність та надійність з метою прийняття управлінських, оперативних та процесуальних рішень при виявленні, попередженні та розслідуванні кримінальних злочинів.

Оцінку достовірності інформації здійснюють підрозділи Національної поліції України, до компетенції яких належать питання збору, оцінки, аналізу та подальшого використання інформації, а саме:

- органи досудового розслідування;
- підрозділи карного розшуку;
- підрозділи стратегічних розслідування;
- підрозділи боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми;
- підрозділи протидії наркозлочинності;
- підрозділи оперативних служб;
- підрозділи кримінального аналізу;
- підрозділи кіберполіції;
- підрозділи внутрішньої безпеки;
- підрозділи захисту економіки.

2. Поняття та види об'єктів оцінки достовірності інформації

Джерела інформації – матеріальні об'єкти (люди, документи, бази даних та інші носії інформації), що зберігають відомості з питань, віднесених до компетенції Національної поліції України, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи з цих питань.

Джерела інформації, які поділяються на об'єкти двох систем:

- живі системи (люди, тварини, рослини тощо);
- технічні системи (обладнання, прилади, пристрої, апарати, речі та документи), які поділяються на рухомі, переносні та стаціонарні-постійно діючі пункти накопичення, зберігання, обробки і передачі інформації.

Надійність джерела інформації – це здатність джерела об'єктивно відтворити обставини, які стали йому відомі (відносно особи) або в ньому (з його допомогою) відобразилися (відносно речових джерел).

Інформація, достовірність якої необхідно оцінити, є відомостями, які знаходяться в компетенції Національної поліції України та стали відомими в результаті співпраці з міжнародними організаціями та іншими уповноваженими органами іноземних держав, відповідно до міжнародних угод, із засобів масової інформації, у тому числі мережі Інтернет, а також в результаті проведення стратегічного, тактичного або операційного кримінального аналізу.

До видів інформації, щодо якої проводиться оцінка достовірності відноситься:

- інформація з відкритих джерел – сприяє профілактиці та розслідуванню злочинів, характеризується соціальними явищами криміногенного характеру.

- оперативна інформація – отримана з метою забезпечення потреб оперативно-розшукової діяльності та характеризується даними про загальну оперативну обстановку, яку необхідно враховувати при виборі прийомів і способів.

Процесуальна інформація – забезпечує дієвість кримінального провадження (докази), тобто фактичні дані, що вказують на подію злочину, дії злочинців, обставини, які обтяжують або пом'якшують їх провину, та інші чинники, які характеризують предмет доказів, а також дані, що забезпечують розшук осіб, які ухиляються від судочинства.

Оцінка достовірності інформації не впливає на рівень її грифу обмеження доступу. Засекречування оціненої на достовірність інформації, нанесення реквізитів обмеження доступу до інформації на її матеріальні носії та поводження з ними здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства з питань охорони державної таємниці та захисту конфіденційної інформації, що є власністю держави.

Перед проведенням оцінки достовірності інформації уповноваженою особою повинна бути проведена оцінка релевантності інформації, тобто встановлення зв'язку інформації з завданнями кримінального провадження та безпосередньо метою аналітичного дослідження.

При оцінці достовірності інформації уповноваженою особою не повинні враховуватися її інші критерії (окрім релевантності), такі як об'єктивність, цінність, актуальність, повнота, оцінка яких проводиться виключно після оцінки достовірності інформації.

3. Критерії оцінювання достовірності інформації

Оцінка достовірності інформації передбачає окреме оцінювання джерела на надійність, а зміст інформації безпосередньо на достовірність.

Надійність джерела інформації має чотири критерії:

- «А» – абсолютно надійне;
- «Б» – надійне в більшості випадків;
- «В» – у більшості випадків не надійне;
- «Г» – визначити надійність немає можливості.

За критерієм надійності «А» (абсолютно надійне) джерелами інформації є:

- технічні засоби, за допомогою яких проводилася безпосередньо фіксація відео-, аудіо- або іншої інформації, що може бути перевірено та підтверджено уповноваженою особою, що проводить оцінку надійності джерела;
- об'єкти та їх сліди, отримані в результаті використання спеціальних знань, виявлення, фіксація, вилучення та дослідження яких було здійснено відповідно діючому законодавству;
- банки та бази даних державних та міжнародних установ та організацій;
- фахівець – особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями та має документи відповідного державного або міжнародного зразка;
- державні установи, підприємства та організації, які надають інформацію за встановленою формою державного зразка;
- офіційні державні засоби масової інформації України та інших країн.

За критерієм надійності «Б» (надійне в більшості випадків) джерелами інформації є:

- будь-які технічні засоби (мобільні телефони, комп'ютери, системи відеоспостереження, ігрові консолі, обладнання для зв'язку, обладнання для запису інформації тощо);

- недержавні, комерційні установи, підприємства та організації, до сфери діяльності яких належить інформація, що надається, та які в минулому в більшості випадків виявилися надійними джерелами (3 та більше разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б»);

- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені та які в минулому в більшості випадків виявилися надійними джерелами (3 та більше разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б»).

За критерієм надійності «В» (у більшості випадків не надійне) джерелами інформації є:

- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені, які в минулому були як надійними (менше 3-х разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б») так і ненадійними джерелами (достатньо 1-го разу);

- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені, які мають особисту зацікавленість в наданні інформації;

- недержавні, комерційні установи, підприємства та організації, до сфери діяльності яких належить інформація, що надається, та які в минулому були як надійними (менше 3-х разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б») так і ненадійними джерелами (достатньо 1-го разу).

За критерієм надійності «Г» (визначити надійність немає можливості) джерелами інформації є:

- будь-які невстановлені особи;
- недержавні засоби масової інформації;
- будь-яка особа, установа, підприємство чи організація, яка не може бути оцінена за рівнем надійності «А», «Б», «В».

Достовірність інформації має чотири критерії:

«1» – інформація повністю достовірна;

«2» – інформація відома джерелу особисто;

«3» – інформація джерелу особисто невідома, але підтверджуються іншою інформацією;

«4» – інформація джерелу невідома, і підтвердити її немає можливості.

За критерієм достовірності інформації «1» (інформація повністю достовірна) відноситься інформація, яка:

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 3 та більше, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «Б»);

- крім свого джерела має ще не менше 3-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «Б»;

- перевірена та підтверджена особою, яка проводить оцінювання достовірності інформації.

За критерієм достовірності інформації «2» (інформація відома джерелу особисто) відноситься інформація, яка:

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 2, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «Б»);

- крім свого джерела має ще не менше 2-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «Б»;

- відома джерелу особисто, хоча особа, яка оцінює вказану інформацію особисто її не сприймала.

За критерієм достовірності інформації «3» (інформація джерелу особисто невідома, але підтверджується іншою інформацією) відноситься інформація, яка:

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 1, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних

даних незалежними один від одного та не нижче рівня «Б») або підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 2, при цьому рівень достовірності цих інформаційних даних повинен бути не нижче «3», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «В»);

- крім свого джерела має ще не менше 1-го незалежного джерела з рівнем надійності не нижче «Б» або крім свого джерела має ще не менше 2-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «В»;

- може бути отримана джерелом від третьої сторони, в тому числі і з засобів масової інформації.

За критерієм достовірності інформації «4» (інформація джерелу невідома, і підтвердити її немає можливості) відноситься інформація, яка:

- не підтверджена іншою інформацією;
- не має незалежних джерел, які підтверджують зазначену інформацію;
- має в своєму змісті суперечливі судження або нелогічна.

4. Порядок та методичні засади проведення оцінки достовірності інформації

Оцінка надійності джерела інформації та оцінка достовірності самої інформації повинні проводитися окремо. При цьому спочатку оцінці підлягає джерело, а потім – сама інформація.

Перед оцінкою достовірності інформації проводиться оцінка релевантності інформації.

Оцінка достовірності інформації має два види:

- Перший вид оцінки достовірності інформації проводиться уповноваженою особою, яка безпосередньо є ініціатором виявлення, оцінки інформації та прийняття рішення щодо подальшого її використання.
- Другий вид оцінки достовірності інформації проводиться аналітиком під час аналітичного дослідження за замовленням ініціатора.

Оцінка достовірності інформації проводиться за наступними етапами:

- 1) складання характеристики джерела інформації;
- 2) оцінка достовірності джерела інформації;
- 3) аналіз інформації;
- 4) оцінка достовірності змісту інформації;
- 5) оцінка співвідношення джерела та інформації;
- 6) прийняття обґрунтованого рішення щодо достовірності інформації;
- 7) кодування достовірності інформації;
- 8) фільтрація змісту інформації;
- 9) формалізація оцінки достовірності інформації.

Складання характеристики джерела інформації проводиться за наступними складовими елементами:

- вид джерела інформації за формою (особисті, речові, ілюстративні (зфотографічні), електронні):

а) особисті – джерелом інформації є фізичні та юридичні особи;

б) речові – документи, бази даних, предмети, місця, події, сліди тощо;

в) ілюстративні (фотографічні) – джерелом інформації є зображення з фотоапарату, відео- або електронної камери, тепловізору, радару та інших технічних засобів, які фіксують зображення;

г) електронні – джерелом інформації є перехоплені сигнали, які передаються електронним шляхом;

- вид джерела інформації за ступенем її розповсюдження (відкрите, закрите, гласне, негласне):

а) відкрите джерело – це джерело, яке доступне та публічне (преса, Інтернет інші засоби масової інформації);

б) закрите джерело – це джерело, доступ до якого обмежений;

в) негласне джерело – це особисте або речове джерело в оперативно-розшуковій діяльності;

- за метою передачі інформації джерелом. Мета передачі інформації має відношення тільки якщо джерелом є безпосередньо особа;

- за мотивом джерела щодо наданої інформації. Мотив джерела щодо наданої інформації, так само як і мета передачі інформації, має відношення виключно якщо джерелом інформації є певна особа.

Оцінка надійності джерела інформації (метод верифікації) здійснюється за наступними елементами:

- авторитетність джерела та ступінь довіри до нього;

При оцінці авторитетності джерела інформації враховується її офіційність. При оцінці ступеня довіри враховується знання уповноваженою особою джерела безпосередньо та наявність позитивної співпраці в минулому.

- ступінь захисту джерела інформації.

Визначення ступеня захисту джерела інформації стосується лише документів та виражається в доступності отримання самого документа без урахування його змісту.

Аналіз інформації здійснюється за наступними складовими елементами:

- вид інформації (відносно її змісту: економічна, правова, технічна

тощо);

- форма надання інформації (усна, документальна);
- ступінь доступності інформації (відкрита, закрита, негласна);
- обставини отримання інформації (час, місце та інші дані, які мають

значення щодо її оцінки).

Оцінка достовірності змісту інформації (метод верифікації) здійснюється за наступними елементами:

- спосіб отримання інформації: безпосередньо або за допомогою інших непрямих зв'язків;

Уповноважена особа повинна враховувати кількість непрямих джерел інформації при побічному способі отримання інформації та вважати, що чим більша кількість непрямих джерел на шляху передачі інформації, тим менша ступінь її достовірності.

- наявність інших незалежних джерел цієї самої інформації та їх характеристика;

Уповноважена особа повинна встановити інші незалежні джерела інформації, кількість яких прямопропорційно впливає на її достовірність, а саме наявність трьох та більшої кількості незалежних джерел підвищує ступінь інформації до достовірної, тобто такої, що не потребує, в більшості випадків, додаткових перевірок.

- встановлення підтвердження та взаємозв'язку цієї інформації з іншими даними (іншою інформацією).

Уповноважена особа повинна виявити іншу інформацію, зміст якої підтверджує або спростовує інформацію, яка перевіряється.

Оцінка співвідношення джерела та інформації (оцінка відношення джерела до інформації) проводиться щодо:

- зацікавленості джерела інформацією (нейтральне або зацікавлене ставлення);
- чуттєво-емоційне відношення джерела до змісту інформації (позитивне, нейтральне або негативне).

Зацікавленість джерела інформацією та чуттєво-емоційне відношення джерела до змісту інформації має відношення тільки якщо джерелом є безпосередньо особа.

Прийняття обґрунтованого рішення щодо достовірності інформації, яке впливає з аналізу джерела та інформації.

Уповноваженою особою проводиться певний підсумок, який ґрунтується на оцінці надійності джерела та достовірності інформації.

Кодування достовірності інформації у відповідності до критеріїв оцінки надійності джерела інформації («А», «Б», «В», «Г») та достовірності самої інформації («1», «2», «3», «4») (додаток «Прямокутник достовірності»).

При аналізі інформації, достовірність якої оцінено на рівні «А1», «А2», «Б1» та «Б2», уповноважена особа повинна її в подальшому вважати достовірною, тобто такою, яка не потребує додаткового підтвердження.

При аналізі інформації, достовірність якої оцінено на рівні від «Б3» до «Г4», уповноважена особа повинна розглядати її як недостовірну інформацію, яка в подальшому потребує підтвердження та перевірки.

Фільтрація змісту інформації.

При складанні звіту щодо оцінки достовірності інформації уповноважена особа повинна виключити зі змісту інформації дані, що вказують на джерело походження інформації, оперативні та інші технічні засоби зняття інформації, тактичні прийоми, операції, комбінації та інші дані, розкриття яких може зашкодити оперативно-розшуковій діяльності та досудовому розслідуванню.

У звітному документі уповноважена особа повинна зробити посилання на початковий документ (рапорт, звіт, оперативне зведення, доповідна записка тощо), в якому є викладення повного змісту інформації з посиланням на джерело походження інформації, оперативні та інші технічні засоби зняття інформації, тактичні прийоми, операції, комбінації тощо.

Формалізація оцінки достовірності інформації.

Уповноважена особа повинна внести реквізити оцінки достовірності інформації (літерно-цифровий код) до паперового чи електронного носія

інформації відповідної форми (див. додаток 1).

Оцінці достовірності інформації підлягає кожна отримана інформація, що перебуває у компетенції Національної поліції України, до її подальшого використання, незалежно від її попередньої актуальності та цінності. Повна оцінка достовірності інформації за всіма критеріями проводиться уповноваженою особою при прийнятті остаточного рішення щодо змісту даної інформації або кримінальним аналітиком під час проведення аналітичного дослідження.

У разі передачі інформації каналами службового зв'язку (доповідь, доповідна записка, рапорт, звіт, оперативне зведення тощо), літерно-цифровий код оцінки достовірності, наданий особою, яка першою отримала інформацію, залишається незмінним.

При наявності у документі інформації від кількох джерел або від одного джерела, з різним рівнем достовірності, код оцінки проставляється у відповідному звіті за встановленою цією Інструкцією формою окремо за кожною оціненою інформацією.

У разі передачі інформації в усній формі, до змісту доповіді включається також літерно-цифровий код оцінки достовірності інформації.

При внесенні інформації до відомчих баз даних, коди оцінки джерела та інформації, присвоєні відповідно до вимог цієї Інструкції, відображаються у відповідних полях робочих форм.

ЗВІТ**щодо оцінки достовірності інформації методом 4х4**

ІНІЦІАТОР: посада, звання П.І.Б.		Дата складання		
Реєстраційний номер ЄРДР та дата реєстрації		Кримінально-правова кваліфікація (КК України)		
Критерії оцінки достовірності інформації за методом 4х4				
Критерії оцінки джерела інформації	«А»	«Б»	«В»	«Г»
	«АБСОЛЮТНО НАДІЙНЕ»	«НАДІЙНЕ В БІЛЬШОСТІ ВИПАДКІВ»	«У БІЛЬШОСТІ ВИПАДКІВ НЕ НАДІЙНЕ»	«ВИЗНАЧИТИ НАДІЙНІСТЬ НЕМАЄ МОЖЛИВОСТІ»
Критерії оцінки змісту інформації	«1»	«2»	«3»	«4»
	«ІНФОРМАЦІЯ ПОВНІСТЮ ДОСТОВІРНА»	«ІНФОРМАЦІЯ ВІДОМА ДЖЕРЕЛУ ОСОБИСТО»	«ІНФОРМАЦІЯ ДЖЕРЕЛУ ОСОБИСТО НЕВІДОМА, АЛЕ ПІДТВЕРДЖУЮТЬСЯ ІНШОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ»	«ІНФОРМАЦІЯ ДЖЕРЕЛУ НЕВІДОМА, І ПІДТВЕРДИТИ ЇЇ НЕМАЄ МОЖЛИВОСТІ»
Зміст звіту оцінки достовірності інформації				
№ з/п	Зміст інформації, яка підлягає оцінюванню	Назва/дата/ номер початкового (вихідного) документ	КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ	
			джерела	інформації
ВИСНОВОК				

Посада

П.І.Б.

Дата

ПАМ'ЯТКА
щодо оцінки достовірності інформації

Критерії надійності джерела

«А» – абсолютно надійне:

- технічні засоби, за допомогою яких проводилася безпосередньо фіксація відео-, аудіо- або іншої інформації, що може бути перевірено та підтверджено уповноваженою особою, що проводить оцінку надійності джерела;
- об'єкти та їх сліди отримані в результаті використання спеціальних знань, виявлення, фіксація, вилучення та дослідження яких було здійснено відповідно діючому законодавству;
- банки та бази даних державних та міжнародних установ та організацій;
- фахівець – особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями та має документи відповідного державного або міжнародного зразка;
- державні установи, підприємства та організації, які надають інформацію за встановленою формою державного зразка;
- офіційні державні засоби масової інформації України та інших країн.

«Б» – надійне в більшості випадків:

- будь-які технічні засоби (мобільні телефони, комп'ютери, системи відеоспостереження, ігрові консолі, обладнання для зв'язку, обладнання для запису інформації тощо);
- недержавні, комерційні установи, підприємства та організації, до сфери діяльності яких належить інформація що надається та які в минулому в більшості випадків виявилися надійними джерелами (3 та більше разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б»);
- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені та які в минулому в більшості випадків виявилися

надійними джерелами (3 та більше разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б»).

«В» – у більшості випадків не надійне:

- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені, які в минулому були як надійними (менше 3-х разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б») так і ненадійними джерелами (достатньо 1-го разу);
- громадяни України, іноземні особи та особи без громадянства, особистості яких встановлені, які мають особисту зацікавленість в наданні інформації;
- недержавні, комерційні установи, підприємства та організації, до сфери діяльності яких належить інформація, що надається та які в минулому були як надійними (менше 3-х разів та були оцінені за рівнем надійності не нижче «Б») так і ненадійними джерелами (достатньо 1-го разу).

«Г» – визначити надійність немає можливості:

- будь-які невстановлені особи;
- недержавні засоби масової інформації;
- будь-яка особа, установа, підприємства чи організація, яка не може бути оцінена за рівнем надійності «А», «Б», «В».

Критерії достовірності інформації

«1» – інформація повністю достовірна:

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 3 та більше, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «Б»);
- крім свого джерела має ще не менше 3-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «Б»;

- перевірена та підтверджена особою, яка проводить оцінювання достовірності інформації.

«2» – інформація відома джерелу особисто:

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 2, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «Б»);
- крім свого джерела має ще не менше 2-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «Б»;
- відома джерелу особисто, хоча особа, яка оцінює вказану інформацію особисто її не сприймала.

«3» – інформація джерелу особисто невідома, але підтверджуються іншою інформацією):

- підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинно бути 1, при цьому інформаційні дані повинні бути за рівнем достовірності не нижче «2», а джерела цих інформаційних даних незалежними один від одного та не нижче рівня «Б») або підтверджена та взаємопов'язана з іншою інформацією (кількість інформаційних даних повинна бути 2, при цьому рівень достовірності цих інформаційних даних повинен бути не нижче «3», а джерела цих інформаційних даних незалежні один від одного – не нижче рівня надійності «В»);
- крім свого джерела має ще не менше 1-го незалежного джерела з рівнем надійності не нижче «Б» або крім свого джерела має ще не менше 2-х незалежних джерел з рівнем надійності не нижче «В»;
- може бути отримана джерелом від третьої сторони, в тому числі і з засобів масової інформації.

«4» – інформація джерелу невідома, і підтвердити її немає можливості:

- не підтверджена іншою інформацією;

- не має незалежних джерел, які підтверджують зазначену інформацію;
- має в своєму змісті суперечливі судження або не логічна.

	А	Б	В	Г
1	джерело надійне - в минулому надійне 3 та більше, рівень «А», «Б» 3 та більше інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 3 незалежні джерела рівня «А», «Б»	джерело надійне - в минулому надійне 2 рази, рівень «А», «Б» та 1 раз - ненадійне 3 та більше інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 3 незалежні джерела рівня «А», «Б»	3 та більше інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 3 незалежні джерела рівня «А», «Б»	3 та більше інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 3 незалежні джерела рівня «А», «Б»
2	джерело надійне - в минулому надійне 3 та більше, рівень «А», «Б» 2 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 2 незалежні джерела рівня «А», «Б»	джерело надійне - в минулому надійне 2 рази, рівень «А», «Б» та 1 раз - ненадійне 2 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 2 незалежні джерела рівня «А», «Б»	2 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 2 незалежні джерела рівня «А», «Б»	2 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» 2 незалежні джерела рівня «А», «Б»
3	джерело надійне - в минулому надійне 3 та більше, рівень «А», «Б» 1 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» або 2 інформ. даних «3» рівня від джерела «С» 1 незалежні джерела рівня «А», «Б» або 2 незалежних джерела рівня «С»	джерело надійне - в минулому надійне 2 рази, рівень «А», «Б» та 1 раз - ненадійне 1 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» або 2 інформ. даних «3» рівня від джерела «С» 1 незалежні джерела рівня «А», «Б» або 2 незалежних джерела рівня «С»	1 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» або 2 інформ. даних «3» рівня від джерела «С» 1 незалежні джерела рівня «А», «Б» або 2 незалежних джерела рівня «С»	1 інформ. даних «1», «2» рівня від джерел «А», «Б» або 2 інформ. даних «3» рівня від джерела «С» 1 незалежні джерела рівня «А», «Б» або 2 незалежних джерела рівня «С»
4	джерело надійне - в минулому надійне 3 та більше, рівень «А», «Б»	джерело надійне - в минулому надійне 2 рази, рівень «А», «Б» та 1 раз - ненадійне		

* А1; А2; Б1; Б2 – інформація яка відповідає вказаним значенням є достовірною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балтовський О.А., Белека І.А., Ісмайлов К.Ю. Методика аналізу схем цифро-аналогових перетворювачів з використанням матриць гібридного типу. *Вісник Інженерної академії України Кіровоградського національного технічного університету*. 2019. № 3. С. 79-85.
2. Бутко Р. Ю. Розвиток системи кримінального аналізу в діяльності Національної поліції України. Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (3 листопада 2023 року) / упор.Р. М. Шехавцов. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 224 с.
3. Варенко В. Методичний аспект створення інформаційно-аналітичних документів: аналіз, технології, проблеми.
<https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/24833/1/Стаття.pdf>
4. Инструменты и сервисы для OSINT <http://uplink.motd.org/2017/04/osint-tools-and-service/>
5. Інструкція з формування та ведення бази даних «Розшук» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 червня 2023 року № 534
6. Инструменты для аналізу даних). UPL:
<https://library.sumdu.edu.ua/uk/doslidnyku/prohramne-zabezpechennia/analiz-danykh-ta-vizualizatsiia/instrumenty-dlia-analizu-danykh>
7. Інформаційні технології: підруч. / В.Б. Вишня, К.Ю. Ісмайлов, І.В. Краснобрижий, С.О. Прокопов, Е.В. Рижков. Дніпро: ДДУВС, 2021. 492 с.
8. Ісмайлов К.Ю., Сіфоров О.І., Лефтеров Л.В. Основні прийоми пошуку та аналізу інформації на підставі відкритих джерел. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні та прикладні аспекти*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф., 15 бер. 2019 р. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 258-261.
9. Кіреєва О.С., Крутік Ю.В., Махлай О.М., Треус А.С. Основи

кримінального аналізу: теорія та практика застосування в оперативних підрозділах Державної прикордонної служби України: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2022. 388 с.

10. Кожушко О.О. Розвідка відкритих джерел інформації (OSINT) у розвідувальній практиці США [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://jml.nau.edu.ua/index.php/IMV/artide/viewFile/3264/3217>

11. Комплекс методичних рекомендацій з протидії діяльності нарколабораторій / С.В. Албул, О.А. Гритенко, К.Ю. Ісмайлов, О.М., Заєць, В.Б. Любчик, Д.М. Ноздрин. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. 175 с.

12. Користін О., Кирилюк О. Основи аналітичної розвідки в системі державної безпеки: навчальний посібник. Київ: НА СБ України, 2023. 144 с.

13. Користін О.Є., Бабенко А.М., Заєць О.М., Ісмайлов К.Ю., Некрасов В.А., Пефтієв Д.О. Основи кримінального аналізу: підручник; за заг. ред. Користіна О.Є., 2019. 296 с.

14. Ляшук А.М. Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: дис... канд. філол. наук: 10.02.17 / Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2007. 335 с. 10. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

15. Методичні рекомендації щодо використання інформаційних ресурсів Інтегрованої інформаційно-пошукової системи ОВС України / О.О. Мельнікова, К.Ю. Ісмайлов. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. 39 с.

16. Методичні рекомендації щодо виявлення, фіксації та вилучення криміналістично значущої інформації з мобільних пристроїв під час розслідування кримінальних правопорушень / Д.С. Афонін, К.Ю. Ісмайлов, Д.В. Лісніченко, О.І. Постол. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. 38 с.

17. Навчальний посібник Тактичний кримінальний аналіз: теорія і практика / Н.П. Свиридчук, О.М. Цильмак, Заєць О.М., Ісмайлов К.Ю.,

Некрасов В.А. за заг. ред. Користіна О.Є.; МВС України, ДНДІ, ОДУВС. Одеса: РВВ ОДУВС, 2019. 298 с.

18. Навчально-методичні рекомендації щодо пошуку оперативнотривожної інформації на електронних носіях / К.Ю. Ісмайлов, В.О. Русавський, Л.В. Лефтеров. Одеса: ОДУВС, 2019. 14 с.

19. Олійник О. Юридичні терміни як вербальні репрезентанти правового концепту. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2018. Вип. 165. С. 331-338.

20. Основи кримінального аналізу: підручник / Бабенко А.М., Заєць О.М., Некрасов В.А., Ісмайлов К.Ю., Пефтієв Д.О. та ін.; за заг. ред. Користіна О.Є., 2019. 270 с.

21. Пошукова система. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Пошукова_система

22. Про запровадження системи управління ризиками та системи кримінального аналізу у Державній прикордонній службі України: наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 21 лют. 2007 р. № 130. URL:
[https://old.dpsu.gov.ua/ua/Rozvitok-sistemi-analizu-rizikiv-Derzhprikordonsluzhbi-/](https://old.dpsu.gov.ua/ua/Rozvitok-sistemi-analizu-rizikiv-Derzhprikordonsluzhbi/)

23. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні. Наказ 07.07.2017 N 575 URL:
<https://ips.ligazakon.net/document/view/RE30805?q=Обшук%20на%20підприємстві&bl=>

24. Про затвердження Інструкції з формування та ведення бази даних «Розшук» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»

25. Про затвердження Інструкції про організацію та ведення кримінального аналізу оперативно-розшуковими підрозділами: наказ Адміністрації Держприкордон служби України від 15 січ. 2008 р. № 28.

Науково-методичне видання

Оцінка інформації «4x4»

Методичні рекомендації

Авторський колектив:

Афонін Дмитро Сергійович
Лісніченко Дмитро Вікторович

Підп. до друку 23.12.2024. Формат 60x84/16. Друк трафаретний. Папір офісний.
Гарнітура Times. Ум.-друк. арк. 1,85. Обл.-вид. арк. 1,5. Наклад 50 прим.

Редакційно-видавниче видання